

Mopodliani se dopili ne nekaj... Prijemna se pisma, oglašit itd. Nekaj po običnom cjeniku li po dogovoru. Isto tako je za prišti. Nerzi se šalju poštarom na patačicu (asegno postale) na administraciju „Nasa Sloga“. Ime, prezime i najbližu poštu valja točno oznakiti.

Komu list nedodje na vrijeme, treba to javi odgovarajuću u otvoren pismo, sa koje se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše: „Reklamacija“.

NAŠA SLOGA

Izlazi svakog četvrtka na cijelom ark.

Dopisi se nevradeju ako se netičaju.

Neblijegevat listovi se neprimaju. Predplaća s poštarinom stoji 15 for., sa seljaka 20 for. na godinu. Zamjenio for. 3/4 i sa pol godinu. Irtan ceterine više poštarine

Na malo jedan broj 5 novč.

Uredništvo i administracija nalaz se u Via Faraceto br. 14.

Poučni, gospodarski i politički list.

Slegem rasta male stvari, a nesloga sve pokrvari. Nar. posol.

Istarski sabor.

I. zasjedanje.

(VIII. perijoda.)

Treda sjednica.

(Nastavak.)

U ime istoga odbora izvješćuje zastupnik Debianevich o obračunu za 1893 i proračunu za 1895 mirovske zaklade zemaljskih činovnika. Većina prihvata jedno i drugo bez razprave.

U ime istoga odbora izvješćuje zastupnik Vidulich o obračunu i bilanci zemaljskoga kreditnoga zavoda za god. 1893. pak za god. 1894. Kod drugog točke reče:

Zast. Slavoj Jenko: Želel sam govoriti o poročilo delatnoga kreditnoga zavoda i zato vam sem nekoj dotično poročilo potujoč iz Poreča. Ali vržen iz razburjenoga morja na suho, na ona kulturna tla, kjer tako bujna cvete i dozrava ona nesrečna Rimaldijeva politika, moral sem pustiti svoje stvari i med njimi tudi svoje spise na potu proti Koprnu. Opozarjam torej na ono kar sem rekel o kreditnem zavodu v tem zboru v drugi ali tjeti sji marca meseca l. 1892. Grajal sem takrat, da se kreditni zavod poslužuje v svojem poslovanju samo italijanskoga jezika i grajam to tudi danes. S tem napravila posebno velike nepravilne ljudstvu, ki nerazumno dopisov, koji mu dobajajo.

Glede poslovanju kreditnoga zavoda omanjal bodem nekatere stvari, katere bi se lahko zboljšale, ker posegajo globoko u naše razmere. Posebno kađar dolžnik ne morejo več povraćati u pride do prodaje zemljišt, bi se lahko bolj obzirno postupalo.

Istina je, da je kreditni zavod denarui zavod in ni tako lahko zahterati, da bi imel bog ve lake obzire. Ali pomisliti ja treba, da kreditni zavod ni privatni, nego drželni zavod in kot tak moral bi bolj humanitarno postupati. Mjeni so znani slučajji u naših kraji, kjer se se vršile prodaje zemljišt na drohno in so se utaknili tadi takli ljudje, koji uporabljaje nesrečo družin, da se obogata. V nekom takem slučaju prevrali je tak sebično najprej pri zemljišti parceli svojega sosedu, a potom hoteč kupiti i hišo, zagotovo je do tđini nesrečni družini, da joj bude isto prapustil za stanovanje. Ko je bila pa hiša kupljena, izgural je iz nje starce in hišo podrl. Na ta način ostala je družina brez strohe i u moralu heratići, a občina je prisiljena bila podpirati obnemogle starce. V takih slučajjih moral bi kreditni zavod v prvi vrsti spoznameti se u občino, da bi se nesrećnim družinam pomoglo, posebno u onih slučajjih, ko zavod ne bi bil v nevarnosti, da kaj zgubi i da se nebi občina obremenila z novimi podporami.

Jaz sem za leta 1892. povdarjal, da bi kreditni zavod moral u prvoti vrsti podpirati občine, kađar potrebujejo denarja. To do zjad ni bilo moguće u onih slučajjih ko občine niso mogle podložiti hipoteke, ker sedanjji pravilnik tega ne dopušta. Ali tadi u slučajjih, ko bi se kredit tudi po sedanjem pravilniku lahko dovolil, odreka ga kreditni zavod našim občinam. Tako je na pr. Podgradska občina prosila pri kreditnem zavodu posojila 3000 for. za nakup občinske hiše, i bi bila v tem slučaju baš ono hišo podložila za hipoteke. Kreditni zavod pa je prošio odbil, in občina iskati je morala posojilo drugo ter ga tudi dobila pri mestni hranilnici u Ljubljani.

Občine imaju mnogokrat raznih i silnih potreba. Navajan tu zidaue solskih poslopji Gospod namestnik je u svojem govoru u prvoti sji povdarjal, da treba za solstvo se mnogo storići. Ta potreba zadene najbolji one občine, u kojih prebivajo Hrvati i Slovenci in nemaju u kojih prebivaju talijanski, ali im nisu sredstev, da bi si zidala solsko pka postojela. Tu bi toraj moral kreditni zavod pomagati, kor je ustanovljen za celo deželo. Vsa j imaju občine svojo daravno moć, ako nemaju hipoteke in veljaven je tadi deželni zakon, kateri dovoljuje, da deželni odbor nazakon, kateri dovoljuje, ako občine zastanejo z odplaćavanjem svojih dolgov.

Starim torej sledeći predlog:

Ravnateljstvo kreditnoga zavoda povabi se izdelati in deželnomu zboru predložiti načrt-novoga pravilnika za kreditni zavod, po katerem bude omogućeno, da dobe istrake občine za njih potrebe posojila, ako tudi ne bi mogle podati hipoteke. (Manjina kliča govorniku: Živio!)

Zast. Jenko šalje svoj pisani predlog predsjedniku, koji izjavi, da ga ne može nvažiti, jer nije pisan u talijanskom, kao razpravnom jeziku sabora. (Dok je govorio zastupnik Jenko, bilo je sve mirno.)

Zast. Canciani izvješćuje u ime istoga odbora o obračunu ezonera za god. 1893. pak za god. 1894. Većina prihvaća oba obračuna bez razprave.

Iza toga čitao je zast. Ocherski izvješća školskog odbora o obračunu mirovinske zaklade učitelja za god. 1893.; zatim o obračunu zemaljske školske zaklade za g. 1893., pak o obračunu mirovinske zaklade učitelja za g. 1894. i napokon o obračunu zemaljske školske zaklade za g. 1894. Poslje pročitano izvješća, počela se galerija prazniti.

Zast. Maandić: Molim rieć (nastavlja). Visoki sabori! Htio sam si zamoliti rieć kod drugie točke izvješća školskog odbora, naimo kod obračuna za g. 1893. zemaljske školske zaklade, ali da nemoram dva puta o istom predmetu govoriti, to ću sada da oznakim naše stanovište napram obračunu zem. škol. zakl. za g. 1893., zašto nismo glasovali za taj obračun i zašto nećemo glasovati za obračun iste zaklade god. 1894. Izdatoci pokrajine, države i porezovnika, koje ova tri faktora doprinášaju, doista su veliki, a uspjesi škole neodgovaraju ovoliko žrtvi.

Mi smo svakom zgodom, kada se ja radilo o proračunu i obračunu zem. škol. zakl. i o školskih pitanju in obća naglasivati te neuspjeha usprkos velikim izdatkom. Ja ću kazati, visoki saboru, razloge, koje smo ovdje jur naveli, u držm, da neće biti svišeno, da ih opet navedem. Za školu sposobne djece ima u pokrajini okolo 42.000, a polazi ju od tih samo okolo 22.000. Dakle ima okolo 44% djece, dužne polaziti školu, a ne polaze ju, jer je nemaju. Po tom postotku zalibože i na sramotu 19. vjeka spada naša pokrajina među one zemlje, u kojih se najmanje polaze školu. Ali taj ogromni postotak djece, koja ne polaze školu, otpada na Hrvatsku i slovensku djecu Istre. Ali nit u obstojećih školah nema onog uspjeha, kojega bilježimo u susjednih pokrajinah, Trstu i Gorici itd.

I sa vaše strane digle su se često pritube, da niti gradske pučke škole ne odgovaraju svrsi, što su slabo položene ili pokazuju slabi uspjesi. Ako je slab uspjeh na gradskih školah, tim slabiji mora biti uspjeh na vanjskih, gdje je djeći daleko u školu, gdje moraju ići po zimi i vrudini, goli i bosu, a više puta i gladni i žedni. Neuspjeh na vanjsćini pomaze i drugi činbenik, koji je vrlo važan, a to je tudji jezik koji se narivava našoj djeći u vanjskih školah.

Gđjepod mogu naše školske oblasti nastojati narivati u čisto hrv. i slov. škole talij. jezik, a gdje bi morao biti hrvat. uz talijanski radio uvradaju njemački, nego naš hrvatski ili slov. jezik. Gđje ima samo nekoliko talijanske djece, tamo nastoje ustrojiti talijansku školu ili barem paralelu, i oni će sve moguće učiniti, da bude čim prije čisto talijanska škola. Tim otvaraju vrata agitaciji, da naša djeca prelaze u talijansku paralelu. O tomu ima govora iz stare, osobito iz naše nove školske historije. Nespjeh na vanjskih školah urokom je i prevolio broj djece. Imu primjera na mnogih mjestih, gdje na jednu učiteljsku silu otpada 70, 80 i preko sto djece, a učitelj je kao najzadnji radnik priovao na školu od 8 do 12 sati prije, a od 2 do 4 ili 5 sati pošioje podne. To je dakle jedan dalji razlog, zašto nema pravog uspjeha u naših školah. Kod podučavanja ne može učitelj u

zaptu držati niti pregledati toliku djecu. Pravog uspjeha tuj nemuća biti.

Najgoru stojimo u kotaru porećkom, u kojem se nalazi i ovaj grad, od kojega bi se htjelo da bude zemaljskim glavnom gradom. U ovom kotaru nemamo niti jedne pućke škole, doćim je i po vašoj statistici toliko mišega naroda, da bi moralo biti bar deset javnih pućkih škola. Tuj su neki milosrdni svećedici, koji se žrtvuju za narod, te u prošto vreme podučavaju djecu u takozvanoj pomoćnoj školi. U ovom kotaru stojimo glede naših školah najgora, jer i one, koje obstoje, t. zv. pomoćne škole nemaju pravog nadzora, jer ih nadzire, kako je poznato muž, koji ne pozna našeg jezika, a uz to je ljut na naš narodni protivnik. Obćenito govoreći dakle, naše pritube prošle i sadašnje jesu posve opravdane u pogledu pućkog školstva i svi naši predlozi, interpelacije i govori ostali su većinom do sada nevaženi, a naš glas ostao je glas vapjućeg u pustinji. Naša glavna težnja bila je u pogledu školstva ta, da se ustroje pućke škole svuda tamo, gdje to zakon propisuje, dotično gdje je po zakonu dovoljan broj djece; nadalje da u pućkih školah vlada materinski jezik djece, a ne kao što je danas zalibože, da se naša djeca raznaroduju. Naši predlozi išli su napokon za tim, da se na hrvatskih, dotično slovenskih pućkih školah namjesto takovi učitelji, koji su posve usposobljeni za te škole. Zalibože imamo starijih i novijih primjera, da se na naših pućkih školah ili na mješovitih postavljaju i takvi učitelji, koji nisu usposobljeni za hrvatske dotično slovenske pućke škole. To su obćeniti razlozi naši, s kojih ne možemo odobriti ni proračuna školske zaklade za god. 1894., a tim tadi priznaoje školskim oblastim za njih neuspjehin i naroda našem poguban rad. (Tako je, živio!)

Većina prihvat i taj obračun i zatim digne predsjednik sjednicu i ureče za petak drugu.

Pula — talijanska?

Donašamo u hrvatskom prevodu članak iz najvažnijeg vojnićkog lista u Austriji „Reichswehr“, što je izašao u broju 862 od 10. janara 1896. istoga lista pod gorjioim naslovom: Pula — italijanski?

Slavno uredništvo!

Nebojte se vi ni vaši poštovani čitaoci, da ću vam pripoviedati štogod novoga o već staroj borbi između narodnosti. Nemarim ovdje da se tužim, što jedan ili drugi nadobudni mladić biva prisiljen, da naući talijanski. Htio bih samo sa stanovišta pravoga Austrijanca, bio Niemac, Sloven ili Talijan, razmatrati njojake odnošaje, koji opravdavaju naslov ovih roćaka.

Ođak je naša ratna mornarica izabrala Pulu za središnju luku, obstojala je tano uvijek mala nasobina talijanskih podanika, koji su se većinom bavili trgovinom.

Zato što, se je medju timi ljudi našli osoba, te su složile u talijanskoj vojsci ili su morale polaziti u Italiju na vojnićku službu, bilo je svjedjer u krugovih naše mornarice govora i razpravljanja o nesnosljivosti takvih odnošaja.

Nepredkom Pole, koja ima zabraliti svu svoju ekzistenciju austrijskoj ratnoj mornarici, razvila se oko ove talijanske jezgre uz sve već rastuću borbu urosodnosti u osoblju. In svojem delotvorju vama izvažnava ireduktivistićna stranka, koja ne pusti proći nijedne prigode, u da ne dađe svećanog izraza svojim čuvstvum.

Ta željad se je razveselila do mahnutosti osobito onda, kad je uprava ratne mornarice povjerila radnje u novostvorenoj šćaciji Tivat (u Dalraciji) jednoj talijanskoj firmi, čije su se zastave ponosno vijale na mjestih, gdje je bilo zabranjen pristup domaćim sinovom. pade i samim pripadnicum ratne mornarice ratić tajnosti dotičnih radnja. Tasvi „ucpjesi“ kao što se običaje reći, osokolioše Talijane na daljnja sve težće djelovanje, koje je dospjećo de toga, da je sadašnji gradski poglavica

morao ćuti opomenu sa najvišeg mjesta prigodom jednog posjeta u Pulu.

Ipak se iredenta neda pripitomiti dobrotom i ljubezivoću. Ona radi doaljedno o tom, kako bi dovela Pulu pod talijanski upliv. Koliko joj je to pošlo za rukom, neću sjećati alićedni ćogodjaji. Mi imademo ovdje u Puli obćinsku i pokrajinsku potrošarinu ili daciju, te su ju htjeli imati u zakupu mnogi mašnici, bilo privatnici bilo zadruga. Tko ju je dobio? Talijanski milijunaš Trezuzzi Naravski, ovaj si je doveo svoje službovnike iz Italije, paće se je našlo medju njima i talijanski oficira! U istoj palaći, u kojoj se nalaze kotarsko i obćinsko poglavarstvo, stoji i ravnateljstvo obćinske i pokrajinske potrošarine. Iz vana na tui sgradi vidi se cesarskoga orla i grb grada Pula, a umotva vrhu pisućeg stola Trezovovog ravnatelja — slika kralja Umberta i kraljice Margarite od Italije. Vjerujte meni, ćovjeku, koji ćuti još iskra ljubavi za svoju staru Austriju, ćtini se pred obćima nešto zeleno-bijelo-crvenog, kad vidim to gospodarstvo. A ni to nije dosta. Grad Pula je već uzeo od Trezza posudu od 450 tisuća forinti i po svoji prilici biti će sklopćjena s istim ćovjekom nova posuda predloćena od načelnika u iznosu od dva milijuna i pol forinti za „polješjanje grada“. I to se ćogodja po zaključku obćinskoga zastupstva, kojema pripadaju i činovnici mornarice.

Koja sredstva, koji poteri bi bili kadri da takvo stanja jednoć prestane, o tom neću da ja razsudjujem. Ali ja živorim ovdje i ćutim kao pravi Austrijanac: Duznost je mjerodavnih krugova u Puli, da stanu na put djelovanju te nepatriotićne klike, dokle nećada kasno, dokle sa neć budemo opametilii po vlastitić škodli. Jer neka naš odnošaj prema Italiji bude kakav se hoće, pa nek ostane i do prigode te bi se Italija, u ćasu za nas kritićnom, okoristila tim odnošajem, ipak se mi moramo pitati, da li je pravo, da našemu savezniku na ovaj način dajemo uvid u sve, i najmanje stvari, što ih sakriva naša središnja ratna luka.

U ovoj stvari, koja baš ne spada u vojnićku struku, obratio sam se zato na „Reichswehr“, jer nećih znati za drugi list, koji bi bio ujedno austrijsko patriotićni, ali i dosta neodvisan, da se može govoriti ob ovoj stvari, koji toli nerado ćnju oni od zgora. Ugodnim ćčekivanjem, da ćete dati prostora mojemu pismu u vašem cijenjenom listu, bilježim me visokim ştovanjem. S. L.

Novi ćogodjaji u Gologoricu.

I opet prisiljen sam, gospodine uredniće, da vam se oglašim iz ovog zlosretnog kraja naše tužne Istre, te da vas umolim, da bi Vi tako dobri bili, te u vašem veljevrednom listu obćetodanili pjeđ netom posijanog sjemena zlosretne lege u Gologorici. Ne ćinim to, da bi za to saznao Bog si ga znae koji, da bi za to saznao svet, već da ovim putem postavim na srceć nam vriednim gologoricanom, koji nisu zaboravili na majćino sladko mlieko, kojim su bili zadojeni, onim, koji se ponose, da su sinovi majke hrvatske, onim, koji rado primaju i ćitaju mlitu „Našu Slogu“, da svaki po svojoj moćodnosti i u svojem sela podučii naš neuki i nepćetni narod, koji svakim ćlanom mora da podnaša sve tim ružnije i gadnije uvredie, nepravićna nasilja i napadaće a to svu od naših kletih protivnika, koji traže i gledaju kako bi ga zatrlili.

Ja mislim i vidim, da svaki pametan gologorican mora već jednom nviditi i razpoznaniti iz tolikih surovih i divljacćkih ćina, koji su poćinjeni, a i opetunju se danomice u ovom nesretnom gjezdju, koje nise ime „Gologorice“, kako i koliko ga ljube tamošnja gospoda i njihovii paznik si sveći.

Tu vidite dragi gologoricanci, da niste vaše sjegurni doći niti u svr, arku, da vas tamo ne zapađaju i zlosretvajlju. Ptiće su to takore, koje se ne sramuju, a još

manje boje Boga, navaliti na našeg do-
brog kmeta, bilo jednog ili drugog, i u
samoj sv. kući božjoj, kojn su draga moja
braćo naši stariji i sve druge svrha sa-
gradili. —

Njihovo veče je to, da navaluju
na sve naše grdnimci psokvami i klevetani.
Knuo ozi našeg vrednog gosp. župnika,
knuo ga učitelja i župana. A zašto?
Zato jerbo njih na mogu kupiti ni časov
vina uiti svojim, Bug znado kako, steče-
ni boguismom, da u njihov rug pušn,
kako nas žalost kupe mnogo i mnoge
kmete. Dapače njih to najviše peče, što
vide, da na mogu onako i onoliko gospo-
dariti, kako su bili nandeni; da njihova
čast pred poštenim obrazom pada, a znaju
i vide, da će još više, ako budu naš kmet
poslušao i sledio nauk onih, koji su za to
postavljeni, da ih neće, da im kažu put.
To su dragi moji vredni svećenici i ostali,
koji radi vas dosti i dosti gadnih, prostili
i drugih neprilika naših protivnika pud-
nesti i podnašati moraju.

Gologoričani braćo! nedajte se zaple-
ljati od tih krivih proroka. Likuve su
vam to listice. Oni vam se ližu na svaki
mogudi način, a dragi njihovi nesretni ro-
bovi, koje su oni možda časom vina kn-
pili, vas tuku i sramote, dočim gospoda,
koja su tomu sama kriva, izdaleka sve to
s najvećom radošću gledaju — smiju se i
vesele. —

Eto vam tomu dokaza, da je to čista
i prava istina, što, kako se vidi, i slep
viditi može.

U prošlu nedelju t. j. 29. t. m. do-
pejlali se poznati naši prijatelji — na-
ravski legashi — iz Pazina u Gologori-
čan, da tamo dopletu mrežu, u koju bi
imali poloviti naše Gologoričane. To su
vam braćo ti krivi proroci, čuvajte se
njih, jerbo oni ne gledaju drugo, nego
kako bi vam mogli čim više naškoditi.
Ta to svedoče njihova djela. Oni vele:
„ako nećeš s lpa, onda ćeš z grda“. Kada
n. p. jedan naš kmet neće nikako, da ih
sluša, onda oni napiju nekolicu svojih
podrepica, kupljenika (rohova), da toga
kmeta najprije izazivju a kasnije na njem
navale, da ga pošteno izlupaju. Tako eto
dodogilo se i u prošlu nedelju. Nađoša
pazinska kulturne gospoda, pripravili
su onog propalicu, koji nema nit svog
klobuka na glavi, da izazivje naše dobre
i mirne kmetove. Jeste li ga čuli kako
znanje proklinjati? A koga? Svakoga pra-
voga i poštenoga čovjeka.

Časte li ga — dakako iz pred čr-
kvenih vratju — kadno govoraše: „Pražji
smradljivi Hrovati — njim Boga
njihovezju hrvatskega, neka pridu sada le-
meni ako su ča — sakenu ču dat 5 fiorini,
kij vredan le meni prit — ja jih nimam,
ale imam benj tuka, ki će mi ih dati. —
One prve glave neka se daju napred.“ Kod
toga mlatio celo vrijeme po jednom našem
briznom mladiću. Njegov počina to vidi,
pođa da ga obrani, a onda i njega —
jur sjedog starca — izmlati barbariskim
načinom. Jeli to pravo? Dopušta li to
zakon?

Još finiji je znao onaj ptič kazati
onaj dan, kao sledede: „Danas se more
natič svakoga, ki ni zapisan da legu, a oni
ki su, se o jih mora rispletat.“ (Bravo barba!)
Na ovaj barbariski prizor imala su
naša draga gospoda srčca smijati se i ve-
seliti. — Hm! nije ni čudo! Da bi oni
danas mogli postiti, da se u Puli u diviču
(Rena) baca Hrvate divljoj zvičadi, kao
nekada krcšane, tad bi oni tekar nasitili
barbarsku svoju želju.

Pa takove ljude štašat? . . . takove
ljude sledit i za poglavare i zastupnike
izabrat?

Ja mislim, da svaki vredni kmet,
kad ih srette na putu, mora im se uklo-
nit; bežat od njih, kako veli sam gosp.
Spasitelj: Prah iztresite sa svojih nogu,
kad iz takva mjesta izadjetu.

Oni vam danas obočuju svega i svšta,
nu ne verujuće, jerbo ti oni bi Vas
hujeli samo zavesti i ništa drugo. Dan-
danas se oni boje najviše škola, jerbo
vide, da kmeta će škola podignat, otvoriti
mu oči, a onda s Bogom gospoda! Zato
vidite kako sve site napinju, da unište
svaku hrvatsku školu. Ali ufamo se, da
neće postić toga.

Koliko vam oni, dragi gologoričani,
obećuju: da će vašoj djeci davati hranu,
davati odjele (robu), knjige i sve potre-
boće, samo da se upisete u nesretnu
Legu.

A što oni tim želo? Žele, da vaša
djeca postanu onakva, kakav je onaj „Ja-
komet“, kojega ste u nedjelju imali
priliku viditi i čuti.

Pitam vas sada dragi gologoričani,
kakvu čast dala os onakvim pošanjem
svojim roditeljem i svojoj občini? Koji od
vas bi si želio imati onakva sina? Stalno

mislim nijedan. Ali znajte i vjerujte,
da onakav može biti samo plod tuđe škole,
koje legu otvara.

A zato na koncu dragi gologoričani,
opet vam stavljam pred oči, da se čuvate
tege i uzežnih pristasa, jerbo ti nepele
ništa drugo, nego dopeljati vas u nepast
dasevnu i tjesnu.

Veli se, da će gologoriški legashi
buduće najbolje imati svoj ples — neznam
će li e. kr. oplast domisliti se na g. 1898.
— ufamo da će, buduć smo u drugoj
i drugzjejj periodi.

Ovim sršlavam, te molim istodobno
Vašu dobrotu g. urednike, da ne zamjerite
što sam bio ovak; dug, a u buduće pri-
javit ću vam se jašte.

Dopisi.

Iz Kastva pišu nam: Živili svestini naši
Kastavci! Tako započimam, veselo i zadoro-
ljivo, jer je pobijedilo pravo nad krivim, svet-
lost nad tminom. Sav razdragam primam peró
u ruke, da u kratkih crtah opišem i ja naše
prošle občinske izbore. Evo me dakle odmah
na strani. Sarvalo se, sarovalo, uutilo, nago-
varalo, molilo i zaključalo u zadnje vrijeme po
mašoj liepoj Kastavščini, ali sve nije ništa po-
nosilo. Narod je uvidio tko je vjera, a tko
li nevjera, tko je prijatelj, a tko neprijatelj,
pa mu nije bilo treba dugo razmišljati, na
koju stranu da se vrgne. Spoznao je prave
prijatelje i občine i občinare, te je znao što
i kako mu valja računati kod občinskih izbora.
Ne treba mi ovdje spominjati, kako se je
sa izbori zatezalo, da se u mutnom lovi, jer
to je već svietu poznato. Ne treba mi ovdje
razlagati, da se je iz blagajne platilo ljude,
koji su naokolo sarali i mutili, jer to zna
i zadnji Kastavac. Izpuštam sve to, pa prelazim
ravno na izbore.

Treće izborno tijelo imalo je glasovati u
utorak od devete u jutro unapried. Narod je
grnuo sa svih strana, da ga je bilo miliona
gledati. Došlo ga je, kako još nikada. Izbori
su počeli negdje iza devete. Vlada je znan-
stavo poglaviti gospodin barun Reinlein,
komesar kod e. kr. kapetanata na Voloskom.
Mora mu se na pohvalu reći, da je izbore
vodio sasna nepristrano. Tako valja! Mi i
na tražimo drugo, nego nepristrane činovnike.

— Iz početka biralo se veoma polaganó,
da je podna glasovalo jedva nešto preko 30
izbornika. Možda se je bijelo zatezati, da naši
izbornici otidju kući? — Takovo pitanje nam
se namiclo i nehotice. Nu narod se nije dao
smesti, već uztrpljivo čekao, da odo ovaj glas.
Kad se je vidilo, da narod ostaje postojan
kao klisurina, stalo se hitrije glasovati. Ali
uza sve to glasovalo se celi dan i celu noć
do šest ura u sriedu. Dakle podpun 24 sat!
To je jedini slučaj u naših stranah. Ne mogu
iči napred, a da ne povernim naše dične Kas-
tavce, koji su, ne pazeći na veliku zimu, kišu
i snieg, estali postojano čekajući na otvorenom,
dok na njih red dodje da glasuju. Dapače
kad je najljace snieg prišo, oni su baš onda
najodnevljenije pjevali. Da, sve je bilo od-
uševljeno i veselo, nadajući se pohljedi. Samo
ovdje ondje vidio si po koji pobjedni obraz
sa bijelim lističem u ruci. Kad su agenti pro-
tivne strane vidili, da za njih nitko ne mri
povukli su se u svoj „glavni stan“ u Štefa-
novu krcumu, da se ondje pogovore i dobiju
valjda mudrih savjeta. Ne možemo shvatiti,
zašto se nije ona krcuma zatvorila, kad u onoj
kući vlada grelna bolest. Ako je po sriedi
kakvo prijateljstvo, onda dosta žalostno za
onoga, koji ima na to paziti.

Jedva poslije šeste ure u jutro znalo se
je za rezultat izbora. Naša stranka dobila je
498 glasova, a protivna jedva 26! — Liepa
čuška za one, koji su govorili i pisali, da je
s njimi većina puaka.

U sriedu biralo je drugo tijelo. Protivna
stranka dobila je 3 glasa, dočim naša 362
glasa. Još liepašu čuška za one, koji su go-
vorili i pisali, da je s njimi većina puaka.

U četvrtak biralo je prvo tijelo i to —
jednoglasno sa 140 glasova. Dakle u svemnu
našnje 1000 glasa proti 29. Eto ljudi bojni
najliepše čuška za one, koji su govorili i pi-
sali, da je s njimi većina puaka. — Izbori
su se obavili u najliepšem redu, tako da su
sami oružnici govorili, da nemaju nikakova
posta, da su nepotrebni, i da su ljude rad
njihovog uzornog pošanaja pohvalili pred-
stojnici oblasti.

Kad su izbori svršili, pozdravi uručeno
občinstro vladinog odaslanika sa: živio barun
Reinlein! Živili nepristrani i pravedi činov-
nici! Živio Spinčić! — Ovaj posljednji uzvik
ću se često era tri dana. Narod je bio ne-
opisivo veselo i zadorovoljno. Bilo ih je dapače,
koji su sva tri dana dolazili u Kastav, nje-
koji dapače i u njemu prenoćivali, samo da
mogu uživati veselje i radost u krugu ostalih
izbornika. Čim se doznalo za svršetak izbora,
stali su mužari veselo pucati na starom gradu,
da celoj Kastavščini najave radostnu vijest.
Bilo ih je mnogo; koji su, začuv pucanje mu-

žara, ostavili poljsko djelo, potekli u grad,
da se i oni razvesele sa veselim izbornici.

Malo pred roč dodje u Kastav glasba
iz Jušići! Dobra dva zata prolazila je gradim
igrajući veselo komade i zastaviv se pred
kućami Rudolfa Jurina, Mirka Jelučića, Frana
Dukića, Ivana Karlevarisa itd. Oduševljeni
narod veselo je klicao i popjevao. Liepo je
bilo vidjeti starce, kako ponosno stupaju za
glasbom radošno kličući sa ostalimi mužjicim
i ženškimi: Živio Spinčić! Živio Mirko!
Živio Frane! Živio Karadžić! Živio Siroča!
Živio Lučić! Živio Sujanji! Živio Gajanić!
u obće živili izbornici i njihovi vodje, član-
novi izbornoga odbora!

U pretjesnoj za onaj dan gostioni Vje-
koslava Jelučića izrazilo se je oduševljenih go-
vora i sbralo sveticia za našu družbu.

Kasna u noći otidje glasba, a s njom
na stotine i stotine pučanstva, veseli i zado-
voljni, da je sa ovimi izborni odzvonilo onim,
kojih puk ne voli.

U samom grada slavilo se i nadalje
sjajnu pobjedu Gradskimi ulicama — prolazila
je domača glasba, a narod davao oduška ve-
selju raznim uzkljici.

Sve je bilo veselo, sve zadorovoljno, samo
pet šest njih, koji stacinjavaju protivnu stranku,
povuklo se nekamo, da ih nebi ni lovački
pas bio našao. Možda je salamar i ridočnu
utje rabilo, a nekomu junaku preokrenno se
želudac, da i danas čuva postelju.

Toliko za za danas u hitjoj, a drugi put
koju liepšu zgodicu o naših izborih.

Pranina i Jurina

Jur. Ča će te rad matematika?
Fr. Zač to pišat?

Jur. Aš je ona „Matija“ pisala, da su po ne-
koj matematike sigurni prvi dan dobit.
Fr. To je kpac otela reč, da će Mate mo-
tičnik dobiti, pak je baš ugonila.

Jur. Viš malo zlodeja, al će ju le nekoliko
morat naškrat prej lego s njun zamalne.

Fr. Matiji direktor da je najrad govoril, da
neće i da nebi za svoju glavu tel bit
poštediš.

Jur. Ter je i lesica rekla, da je grozjo kiselu,
kada ni do njega mogla.

Fr. Al da se je za bekolacijoni tako razjail,
da je vaje od kuće pobegal.

Jur. Ja, aš je morali

Različite viesti.

Predsjednikom dalmatinskoga sabora
bijaše imenovan nakon smrti nezaboravnoga
dra. Klaića, g. dr. G. F. Bulat, član
hrvatske saborske većine.

C. k. namjestnik u Poreču. U petak
24. t. m. stignuo je e. kr. namjestnik
vitez Rinaldini sa mašom pratnjom i po-
sebnim parobrodom u Poreč. U grad sti-
gnu je malo poslije podne i to nakon sa-
borske sjednice, u kojoj bijaše uništen
izbor zastupnika Jenka i Mandića.

Glasiho talijanske saborske većine
piše, da je e. k. namjestnik prisustvovao
istoga dana nekoj važnoj sa borsko-
školskoj sjednici. Ali neznamo kakva
bijaše to sjednica, jer nam je posve ne-
poznat naslov sa borsko-školska
sjednica. Slededeć dana u jutro vratio se
e. k. namjestnik istim parobrodom u Trst.
Smrt popa Grge Žmak-a, bivšog žu-
pnika u Ližanju. Jednoga od najvrednijih
svećenika, koji je žrtvovao sve što je
imao za dobro svoga hrvatskoga puaka,
pokosila je ovih dana crna smrt u bijeloj
Ljubljani. Pokojnik bio je rođen u La-
nišću, a služio je kao župnik u Ližjanzju
u pułjskoj biskupiji na zadovoljstvo svega
puaka i na radost svih, koji su ga pozna-
vali. Pred par godina bio je umirovljen
radi slaboga zdravlja, te je eto i podle-
gao nemiloi smrti. Za njim plače ve samo
njegov rod. nego i hrvatski narod, jer sa
današnjim snjem mjerodavnih krugova
vidi kako će najedanput biti lišen svojih
dobrih pastira, a zalobiti tuđu krv, koja
s njim nećuti.

Papa Grego, uživaj slavu nebesku,
koju si zaslužilo, i moli se Bogu za siro-

mašni ovaj puk u Istri, koji za tobom
lekrene suze lije.

V. Saborska sjednica. Zapisnik. Posle-
dnje sjednice odobrava se bez primjetbe. In-
terpelacije podnesli su: Dr. Venier na
ministra financija radi prestrogog postopaja
financijskih oblasti u Istri kod pelenja ra-
kije; Dr. Tazmaro na ministra unutarnjih
posala radi zatezanja sa diobom občine Lovran.

Većina prihvaća zatim izvješće školskoga
odbora o raznih molbah za podpore, porisaje
mirovine itd. Zast. Glezer izvješćuje u ime
političko gospodarskog odbora o zakonskoj
osmozi za proglašenje „Porto rose“ kod Pi-
rana javnim hješiljem.

Kod glavna raspore izvaji Dr. M. Tri-
najstić u ime članova manjine, da premda
bi on i drugovi imali težkih razloga s poli-
tičkih odnošaja glasovati proti osmozi, oni će
ipak glasovati za, obzirom na njezinu gos-
podarstvenu težnju. Kod g. o pristojbah u lječi-
lištu govorio je proti pristojbam zastupnik
Kozulić.

Zatim bijaše prihvaćena bez dalnje raz-
prave osnova u II i III čitanju.

Zast. Bennati izvjesti u ime istoga od-
bora o molbi porzne občine Galežan za
odjeljenje od občine Pula, te predlaže, da se
molba izruči zem. odboru.

Zast. Laginja reče u razpravi ovog
pitanja, da ni od manjine nismo proti diobe
občine Pula, ni drugih občinah, ali zahjteramo
od cesarske vlade, da predložu saboru osnovu
u obćinitom preustrojtstvu svih občina Iskre.
Govorio je obširno i često prekidano odobra-
vanjem od strane drugova. Konačno izruči
predsjedniku pisan predlog, ali
ga ovaj neuvaži izjaviv, da nije sastavljen u
razpravnom jeziku sabora. U ime financijskoga
odbora izvjestio je zast. Bubba o plaći četvo-
rići zem. činovnika, koji stupaju u mirovinu.
Zast. Laginja izvaji u ime manjine, da bi se
bilo imalo oro umirovljenje izvesti isto-
dobno sa umirovljenjem činovničtva kod zem.
kreditnoga zavoda, gdje će valjda nekoji od
umirovljenih i služiti u buduće; glasovati će
on i drugovi proti predlogu odbora, kojeg
konačno prihvaća većina. Isti izvješćuje o
molbi M. Gheršina, ravnatelju zem. raču-
novodstva za podjeljenje mu kvinkvenarja od
početka službe. Većina prihvaća bez rasprave.
Većina prihvaća predlog istog odbora, da se
dade podpora godišnjim 25 for. i nadalje
udovi. Mariji Legovih za odgoj sina. Isti
izvješćuje o molbi za milostinjno bivšeg za-
maljskog mjeruika Ivancicha Alberta.
Zast. Dr. D. Trinajstić govori proti
milostinju u iznosu od for. 1600 te izvaji
konačno, da će manjina glasovati proti pre-
dlogu odbora. Većina prihvaća predlog.

VI. sjednica istarskoga sabora, u Po-
reču 23. jenara 1896. Čim je predsjednik
umišao u sabornicu, uručio mu zastupnici
Mandić, Trinajstić i Kompere interpelaciju,
koje pošalje kasnije predsjednik
činovnika, da ih prevede. K zapisniku poduče
je zast. Laginja izpravak, ali po običaju
bezuspješno.

Tajnik Chersich pročita interpelaciju
zast. Stangera jedino u talijanskom jeziku.
Zast. Stanger prosvjeduje, ali bezuspješno.

Zast. Bennati izvješćuje o diobi ob-
ćine Dolina: u glavnoj i podrobnoj razpravi
govori zast. Kompere, te podnese pisani
predlog, ali ga predsjednik ne oružuje. Zast.
Laginja upozoruje većinu, da je podnela
nepodpunu osnovu o toj diobi. Vladju porje-
njenje Fabiani tomaci većini talijanski ono,
što je zastupnik Laginja rekao hrvatski.
Zast. Laginja prosvjeduje, što vladin porje-
nik govori u saboru samo talijanski. Osnovu
izpravljenu prihvaća sabor.

Većina prihvaća proračun osnova za g.
1895. Ista prihvaći predlog financijskog od-
bora, da pokrajica popusti gradu Puli 4000
zor nameta, je je izgubio na potrošarini.
Zast. Laginja zagovara predlog sa opak-
kom, da se to svotu podieli i medju izvanjske
porzne občine.

Prhvaćena bijaše nadalje predlog istog od-
bora, da se izruči junti molba Pule za pripomoć
za bolnicu i za dobavu vode. Predlog zagovarao
je i zast. Spinčić sa preporukom, da se
daje takve pomoći i drugim obćinam. U tom
smislu izruči predsjedniku pisani predlog, ali
ga ovaj neuvažuje. Pročitano bijaše zatim iz-
viješće zemaljskog odbora o gradnji ludnice;
izvješće to dati će se u tisak. Izvješće o
gradnji željeznice Trst-Poreč-Kanfanur izru-
čeno bijaše financijskomu odboru. Prešlo se
na dnevni red prsko molba učitelja u Lovranu
za povećanje stanarine, učitelja u Kopru i
učitelja u Poreču za povećanje plaće.

Tajnik Chersich pročita najprije in-
terpelaciju zast. Mandića, pak onaj zast.
D. Trinajstić u to obje jedino talij-
anski. Oboljeća zastupnika prosvjeduju najod-
njetnije proti samovolji i nezakonitosti od
strane predsjednika. Interpelacija zast. Kom-
perata nije došla ni do čitanja, pa kad
je ovaj upitao za razlog, izdormo sa predjed-
nik u njega i na drugovo mu, koji se zanj
zamese.

VIII. sjednica istarskoga sabora u Poreču dne 24. januara 1896. Zast. Laginja pri govori zapamti prošle sjednice, što se nama u njemu, da bješe hrvatski sastavljeni inter-pelacije jedine talijanski pročitanu. Na to se predsjednik ne odaziva. Tajnik Vereton pročita jedino talijanski interpelaciju zastup-nika Komparesa. Ovaj prosvjeduje, ali suvaludno. Isti pročita zatim opet samo tali-janski interpelaciju zast. D. Trinajstića. I ovaj prosvjeduje, ali bezuspješno. Zastupnik Buba izriestio o obracuna zemaljske zak-lade za god. 1893. Proti govori zast. Kozulčić. Zast. Laginja dobiv rieč, počeo čitati prešan predlog. Predsjednik mu s po-četka dozvoli, pošlje mu uzkrati rieč. Na-stane silna buka; predsjednik zapusti svoje mjesto, pak pogruber se sa svojimi, vrati se na mjesto, otvori opet sjednicu i dopusti zas-tupniku Laginji, da čita dalje, pak ga opet prekine i odzame mu rieč, na što mu zast. Za-ginja pošalje prešan predlog o gradnji ceste. Zast. Venier N. predlaže u ime ve-rifikacionalnoga odbora, da se ovrjerovi izbor u izvanjskih obdina političkog kotara Poreč (izabrani bješe dr. Venier i Vergotini). Zast. Laginja govori proti ovrjerovljenju. Većina prihvaća odborov predlog i ovrjerovljenje obdina. Zast. Polestini pred-luže u ime istoga odbora, da se ovrjerovi izbor zast. Doblavovicha i Cleve za izvanjske obdine političkog kotara Pola. Zast. Spinčić govori proti ovrjerovljenju. Većina ovrjerovljenje obdina.

Zast. Glexer predlaže u ime istoga odbora, da se neovjerovi izbor zast. Jenka i Mandića za izvanjske obdine posl. kotara Volosko. Za ovrjerovljenje govore: vladni po-vojenik Fabiani, zastupnici Jenko, Mandić i Laginja. Govori članova manjina bješe vrlo strasni ali i prilično oštri, no većina nije se obazirala na ništa, već taj izbor jednostavno uništila. Na to su članovi manjine zastupili sabornicu, a predsjednik je malo iza toga zaključio sjednicu.

VIII. sjednica istarskoga sabora u Poreču dne 28. januara 1896. Pošto nismo naših zastupnika u Poreču, to izviestimo od VIII. sjednici istarskoga sabora samo u kratko, i to koliko smo mogli doznati iz prijateljskog pisma. Prihvaćeno bješe izviestie polit. go-spodarskoga odbora o zakonskoj osnovi, o gradnji i sačuvanju javnih nezarških cesta. Verifikacionalni odbor izviestio je o istoru za pol. kotare Kopar, Pazin i Lošinj (izv. obdine) sa predlogom, da se taj izbor gov. zast. Dr. M. Trinajstića i Komparesa, Dr. D. Trinajstića i Laginje, Spinčića i Kozulčića odobri: Ovrjerovljen bješe izbor prve petorice dočim unistiše izbor zast. Kozulčića.

Izabrani bješe četiri savjetnici u upravu zem. kreditnoga zavoda. Buduća sjednica danas (četvrtak). Ženska podružnica sv. Cirila i Metoda u Miščinici priredjuje 1. veljače t. g. svoju prvu zabavu u prostornijah dobrovoljno ustupajućih hrv. Čitaonica u Miščinici, sa vrlo krasnim i obilovnim programom. Početak na 7 in pol sati. Ulaznica jedna kruna po osobi. Darovi se primaju sa zahvalnošću.

Uniještenje izbora trojica naših zastup-nika. Na drugom mjestu naći će našli čita-telji kratko izviestie o VII. i VIII. sjed-nici istarskoga sabora u kojih bješe uni-šten izbor gg. zastupnika Jenka i Mandića, izabranih i izvanjskih obdi-nah političkog kotara Volosko, i g. Kozulčića, izabranog sa g. Spinčićem u izvanjskih obdinah pol. kot. Lošinj.

Što se tiče prve dvojice, to je bio uložio ntok proti izboru fiducijara u Pod-gradu glasoviti Francesco Marrotti iz Obrovog na c. k. kot. poglavarstvo u Volosko, koje ga je bilo odmah odbilo kao neosnovano i beztemeljno. Taj se ntok bio kasnije izgubio, ali ga ipak dobi u ruke zemaljski odbor, ta ga priloži iz-bornim spisom za onaj kotar. Na temelju toga utoka sagradio je verifikacionalni odbor istarskoga sabora puse umjetni predlog, da se izbor recene dvojice zas-tupnika uništi. Saborska većina unistišla je taj izbor bez promišljanja i usupor ja-snim dokazom vladinog povjerenika te recene dvojice zastupnika o zakonitosti i urednosti toga izbora. Zast. Mandić bješe naime izabran jednoglasno a zastup-nik Jenko imao je toliku većinu glasova, da bi bio i onda zakonito izabran, kad bi se bilo unistilo sve fiducijara izabrane u Podgradu, što se ipak nemože pripisati, jer se je izbor fiducijara u Podgradu posve zakonito obavio.

Verifikacionalni odbor obrazlažuć po svojoj uniještenje izbora zastupnika Jenka predložio je uniještenje i zast. Mandića, jer da bješe obojica izabran istim izborim činom. Ali koliko drže Talijani u istarskom saboru do dosljednosti, pokazuje nam uni-štenje izbora zastupnika Kozulčića, koji bješe izabran istim izborim činom sa

Zast. Spinčićem, kojega ipak nisu unistili. Proti ovom izboru, da su uložili neki koji bitači iz Vrha i Orleca utok, ali što je taj utok sadržavao i koliko vrijedi, to znade najbolje politička oblast u Lošinj, koja je recene izbore rukovođila i posve zakoniti priznala.

Pošto su naši zastupnici zapustili Poreč u saboru dne 25. t. mf. a izbor g. Kozulčića bješe unisten dne 28. t. m. to moramo vjerovati glasovita talijanskih novihna, da bješe taj izbor unisten nsp-kos predloga verifikacionalnoga odbora, koji je glasio, da se taj izbor odobri. Iz svega toga neka si stvori svatko sam sud u odnosnjih u istarskom saboru i o prav-dnosti i pristojnosti talijanske saborske većine.

Veliki ples „Delavškoga podpornoga društva“ u Trstu. Prošlo snubite na večer napnilo je opet jednom slavensku pucnstvo Trsta i bližnje okolice ogromne prostovrije najvećeg kazališta u Trstu, naime „Politeama Rossetti“. Veliki ples našega radničkoga društva biva od godine do godine sve to objavljenijim, što je dokaz, da se naše občinstvo tople zauzimalje za najvažniji naš stališ u gradu Trstu, za naše naime radnika. Ples naših radnika posjetila su sva narodna društva posebni deputacijami, a zastupana bješe u liepim broju i naša inteligencija. Znatna čisti prihodi uniao je u društvenu blagajnu.

Odaznak iz Poreča Članovi hrvatsko-slovenskoga kluba na istarskom saboru ostavili su in corpore sabornicu ovaj čas, kad bješe nezakonito i nasilno unisten izbor za-slupnika Jenka i Mandića. Predsjednik sabora hotio je taj exodus članova manjino pokriti s tim, da je digno odmah sjednicu, na naših zastupnici bjehu juru svi vani prije nego li je g. predsjednik svoju namenu izvesti mogao. Talijanska novine štite mudro o svemu tomu, jer im je nemio ovaj jedno-dušni prosvjed saborske manjine proti samo-volji i nasilja saborske većine. Neki od naših zastupnika zapustilo Poreč već istog dana a ostali odplivše sljedećeg dana parobrodom u Pola, gdje se svatko sa ostalimi drogovi. Iz Poreča otiđosje dakle svi nerekaj nikomu ništa kamo idu, što kama i hoće li se vratiti li ne.

Prije razstanka posavjetovase se, što im je činiti i stvorilo zaključka, koje će pribi-čiti narodu kad bude tomu zgodno vrijeme.

Toliko za sada svim onim, koji bi možda troškili pomoći li sarjeta od navednih zas-tupnika, li koji žele znati gdje se nalaze i što rade.

Veliki ples čitaonica u Pulj biti će dne 1. februara 1896. u kazalištu „Politeama Cisuttii“. Početak u 8 sati na večer. Ula-znica 1 for. za muške, 1 krunu za ženske i djecu.

Za podružnicu društva sv. Cirila i Me-toda u Pulj unišlo je nadalje: Članovi čita-onice sakupili mjesto vienca za pokojnu spoj u Hluća for. 10.10; u Čitaonici sbrago opere. Tomazin prodavanjem teksta komičnu opere, što se je pjevala na Mikulovo for. 3 i 50 nrk.; Dr. Laginja platio za jedan spis, koji se dolgo trazio (što je vrlo riedko) for. 1; Franjo Janjcar for. 1; G. Ljuk sakupio u rodoljubnoj obitelji 50 nrk.; pri odlasku g. Venika sakupljeno među prijateljima for. 21.

Ples „Slovenskih trgovaca“ biti će dne 2. februara 1896. u redutni dvorani ka-zališta „Politeama Rossetti“. Početak na 9 sati večer. Ulaznica 1 for.

Prva glavna skupština muške podruž-nice sv. Cirila i Metoda u Veprincu. Jos 26. rujna prošle godine bila je kod ma-osnovane muška podružnica sv. Cirila i Metoda. Od slavnoga ravnateljstva pri-sustvovano je otvorenju g. Niko Peršič, tajnik glavne družbe, koji u svom kratkom govornu rastumači svrhu družbe i njezinih podružnica. Podružničari obedali su, da će prema svojim silam nastojati, da naša podružnica napreduje, da bude na čast podružnicarom i glavnoj družbi, a na što veću korist onih, z. koje je osnovana u prvom redu. Nada nas nije prevarila.

U kratko vrijeme od tri mjeseca uni-šla je liepa svota novca u blagajnu naše podružnice. Ako igde u to baš ovdje vidi se, što sa sve može postići složnim radom. Na prvoj glavnoj skupštinji, koja se je držala dne 30. prošloga mjeseca, polagao je odbor račun o svom djelovanju, izkaziv među ostalim, da je u blagajnu nista do onoga dana 47 for. i 50 nrk. što članovine, što liih darova.

Poslije tog izviestia, koje skupščina zadovoljno odobri, predloži tajnik podruž-nice, da se započme godinu podružnice sa sućunom godinom, što skupščina i pri-hvatila. Pače predlog istoga, da se za go-dinu 1896. izabere drugi odbor.

Prešlo se za tim na izbor dvojice članova, koji će zastupati podružnicu na skupščini glavne družbe. Na predlog jed-nog podružničara bjehu izabrani gg. Nino Bačić i Anđur Peršič.

Kod slučajnih predloga reče tajnik, da bi bilo dobro, pošto mi nismo u stanju, da priredimo kakve zabave ili da držimo sastanke u korist podružnice, da se kupa za družbin novac razne gospodarska orudja n. p. škare za lozu, strcaljke i td., jer svega toga kod našeg seljska neima, a on li nima prilike li u svoje druge zapreke, radi kojih si toga nemože nabaviti. Kupljene stvari stavile bi se na javnu dražbu. Kod te dražbe imali bi člano-vi podružnice tu pogodnost, da bi bili vazda prvi uz istu ponudnu cienu, nego nećani. Prima se. To bi išto sve spora-zumno sa glavnim ravnateljstvom, kojemu će se ta stvar dati na pretresivanje.

Iscrpiv ovako dnevni red, zahvalio se uređivačnik podružnicarom, što sa se u liepim broju odazvali pozivu odbora i što ponovno ulazu u njega svoje povjerljive izabrnay ga opet predsjednikom. Prije nego sa skupščinari rastauu pozove ih jedan član podružnice, da — u znak velikog božjeg dara — zdravlja, koje nam je u staroj godini cvato svima liepo, nek nam cvate i u budućoj godini: istom i još bo-ljom srećom, i u ime složno rada za ko-risat podružnice, dadu svaki po 1 novč. Onaj novčić urodio je vrlo liepim plodom. Darovali su:

Vukušić T. i for., Mijo Laginja, Peršić Andre, Tancabel Mate za sebe i za sina po 1 krunu, Pošid Josip 20 nrk., Bačić Nino, Blagar Mate, Hlunuda Ivan, Blagar Ivan. I. An. po 10 novč., Jelčić Josip 5 nrk., i još mnogih drugi po 1. nrk. Svimu budi i ovim putem izvećena srdučna hvala.

Na lovu od Učke preko Planika do pod Glavirurke. Lovačka strast tjerala me, g. uredniče, sa vrha Učke na Planik, za-zecom, ali tuj mi se izgubio i pustio sam ga neka se pase za buduću godinu. Vra-ćuć se kući svratim se u selo Brgradac, gdje mi se razigralo srce od veselja, gla-dajuć onu krasnu školu, što si ju je ta-mošnjih dobri naš puk sagradio. Neka im Bog trudi blagoslovu i podnka neka za-počne što prije.

Erošav kruz Lanišće žalio sam ono pućanstvo što je bez ceste i puteva, te se mora ubijati po stazah i gudurah kano i divlja zvjer. Eš gospodo latinska, koji upravljate sa žulviti puka, velik mora biti Vaš grieh pred Bogom! Prošao sam kroz selu Ročjavcu, Raspor i Trstanik te se pupak na takozvani vrh Kolo, gdje sam malko odpočinuo svrativ pogled natrag na prevaljeni put Zebto me pri srcu gledajuć na ona sela i mjesta, odaljena od svijeta bez škole, ceste i svake potkne. Dobri moji ljudi, pomozite si koliko mo-žete sami kad vam iz zlobe i nemara drugi pamoći neće.

Sa kola s pustim se dole pak hajd pobrlo Dava i Vodića, gdje sa opet u meni pobudilo čuvstvo radosti i zadovoljstva slušajući školsku djecu kako veselo pje-vaju krasnu hrvatsku pobjevku. Tuj sam oznoza, da će si narod podići novu škol-sku zgradu, koja će biti na čast njemu i na prosvjtu čestitoga onoga puka, komu svjetioniku, da se pobrine malo bolje i zato, da mu bude blagoslovnije pjevanje i u kući božjoj. Hvala vam liepa g. ured-niče, na usluzi i preporuči vam se za bu-duću.

Stari lovac. Obćinsko upravno vijeće u Zelenju Držeđ, g. uredniče, da se oblasti, koje bi-bile dužne nadzirati djeplovanje obćinskih upravnih vijeća u Istri, zaoparvile na naše upravno vijeće, šalju-mo vam ove ređe-kgbi li z istimi upozorili te oblast i naga-vieće.

Mjeseca julija ove godine biti će po-nit pet godina, što bješe konstituirano naše upravno vijeće. Mj-seca julija i egu-sta prošle godine bjehu izabrane istine izobornice za nove izbore, od kojih smo dignuti prepis, sastavili i predali u pravu doba reklame, ali još ni danas nismo ni-kaakvo rješenje primili, niti se što za iz-bore znade.

Tko je tomu kriv, mi neznamo, ali znamo toliko, da bi dužnost bila kotar-skog poglavarstva prisiliti **opravilsku obćinu i Zelenjisku upravu**, da vrše zakons-ke propise.

Možda je to bilo već i naloženo i da se razpisom izbora zateže bitieć da ovdje-nije više milivo pošto je bio: saranjakom je odzvonilo u našoj obćini i puk nestra-pljivo čekao, da predlože upravu u volj-ruku. Preporučamo našemu puku, da bude na oprezu i da se odjedno pripravu za recene izbore, koji će se ipak jednom vr-šiti protivilše Oportivni — talijanski i šrašnjaci — koliko im dragi.

Konstituiranje novo izabranog obćin-skog zastupstva u Kastvu obaviti će se dne 3. februara.

Slaveni u Istri. Sa velikom zabrinutošću mora svaki rodojub svratiti svoje oči na obalu Adrije, gdje se sbiraju takovi događaji, koji su kadri, da uzdrmaju državu i da prkose autoritetu zakona. „Jaka ruka“ grofa Bode-nija, čini se, da počiva, ta da neopća sud-binu austrijskih Slovena. Teško pako i izab-nivaj počiva premoć Talijana na slavenskom narodu u Istri. Poduprti od javnih ljudi biva talijanska manjina uvijek smjelja u svojim težnjama i u svojoj strasnoj politici, koja je tim pogibeljnija, što se vodi na granici države. A ipak nikad još tako nije bile, košto baš sada; mi se još dobro sjecam, kod je u Quarnoru žandarmerija predila javnu hajku na talijanske dame, kad su ove nakicene talijanskom trobojnom pohodiale plesore i zabave. Poslije pako onog obrata bozjo mилоšću preobrazil se je u veliko stanje u Istri. U Trstu se je postavljalo na namjestničku stolicu takove ljude, koji su odijkali sa Talijanima, tu si postavili za zadaku: ojačanje i podupiranje Talijana i — tlačenje Slovena. — Pritis nazivao je Sla-venski narod bez frakka a ipak sačioja-vahu god. 1848 sredi ovog naroda momčad na Novari, pred kojima je stari maršal Ra-decky vrjek kapu skidao. Kako daleko su došli sa svojom politikom i kakove su oti-hove težnje, pokazuju nam najbolje događaji u Poreču i Trstu. Trčanski je magistrat surjan proti namjestniku i ministarstvu, koje je uradilo jedan utok Dr. Gregorina u rješavanju podneska na slovenskom jeziku. Uspriko tomu zaključio je trčanski magistrat, da se neće pokoravati višim naredbam, te da će i u buduću rješavati sve podneske na talijanskom jeziku. Talijanski listovi napose iroendski L'Independente knju u do-veto nebo taj zaključak. Od 160.000 stanov-nika grada Trsta sačinjavaju trećinu Slaveni, većinom Sloveni, a ipak magistrat koče ta-lijanoski uređivati i stvaru zaključke, koji se protive temeljnim državnim zakonom, ravno-pravnosti i svakoj disciplini. Gđje je tu ona „jaka ruka“ Badienijeva? — Istotako je sa trčanskim saborom. Slovenski zastupnici nesmjim sigurnosti radi niti prisostovati saborskim sjednicam, njihove temeljite zahtjere i pritizbe ni ni talijanska većina niti uvažuje i još manje priznaje. i sabor prepusta Slavene samim sebi da sami skrbe za sebe.

Događaji u Poreču iste su naravi. Ce-sarskom naredbom odredila se ravnopravnost obih jezika u saboru), uspriko tomu dža-zimlje predsjednik sabora rieč svim onim za-stupnicima, koji govore hrvatski. Uspriko tomu dionkuje se pojediniim zastupnikom, kad polazu zavjeru na hrvatskom jeziku da su „imperi-tinenti“ te „da bi ih dragdžje ubili“, a ipak govori se, da je signor Campi-telli samo stoga razloga bio imenovzan ženaljskim kapetanom, jer da je pripoznao ravnopravnost obih jezika. Oraj gg. Poreč tako se je već okalio, da se čovjek mora čuditi, kako se može sabor i nadalje održa-vati u tako nezamnom gradici, premda imade zato liepsih i prikladnijih gradica u Istri. Izvan Poreča i Pirana, gdje irredenta naj-većina biesni, nebi se tako lahko proganjalo i kamenovalo hrvatske zastupnike li barem se u tolikoj mjeri, kao tamo.

„Rechtswehr“ donela je ovih dana jedan članak pod naslovom „Pala talijanska“. Taj list osobito naglasuje tako Pala liepo cvate, te da ima to zabaviti jedino austrijski mornarici Uspriko tomu timo se razvila veoma provokatorična irredentska stranka, koja sve prilike upotrebljuje, da daje oduška svojim težnjama. Ta stranka rekrutirala se je iz bližnje Italije Ravnateljstvo mornarice predalo je gradnju luke jednoj talijanskoj firmi, koja zove radnike i činovnike iz Italije Učterivanje potrošarima u Pulj predalo se talijanskom milijonar Trezzi, koji također dobavlja svoje činovnike iz Italije. Na kući zakupnika potrošarine stoji izvana cesarski orao i grb-grada Ule, nad stolom pako ravnateljstva svoje slike kralja Umberta i kraljice Margarite. Sad neka još tko droji o irredenti u Istri.

Po „A. T. B.“ X.

Očitovanje *

Očitujem ovim svakomu i svudlje, da nisam pripadao nijednoj stranci kod mi-rali obćinskih izbora — jer nisam huda stonamni; s toga umohvaam svakoga, da se ostavi mena i moje obitelji, jer bi mu se moglo dogoditi da postoi de-nica. Tko je uticeran o protivnom, molim da mi se oglasa osobno ili pismeno.

Rukavice, p. Franje 20. januara 1896.

Ivo Franki.

Otkinuta bješe rješenja sab. većine od god. 1891. O. Urd. *) Z. članku p. v. u saborom neodgovara uređivanje

